

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (drugi senat)

z dne 1. oktobra 2014*

„Predhodno odločanje — Območje svobode, varnosti in pravice — Pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah — Uredba (ES) št. 2201/2003 — Členi 8, 12 in 15 — Pristojnost v zadevah starševske odgovornosti — Postopek v zvezi z vzgojo in varstvom otroka, ki običajno prebiva v državi članici prebivališča svoje matere — Dogovor o pristojnosti v korist sodišča države članice prebivališča očeta tega otroka — Obseg“

V zadevi C-436/13,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Court of Appeal (England and Wales) (Civil Division) (Združeno kraljestvo) z odločbo z dne 2. avgusta 2013, ki je prispela na Sodišče istega dne, v postopku

E.

proti

B.,

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi R. Silva de Lapuerta, predsednica senata, K. Lenaerts, podpredsednik Sodišča v funkciji sodnika drugega senata, J. L. da Cruz Vilaça, J.-C. Bonichot in A. Arabadžiev (poročevalec), sodniki,

generalni pravobranilec: N. Wahl,

sodna tajnica: L. Hewlett, glavna administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 15. maja 2014,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za E. C. Marín Pedreño, solicitor, D. Williams, QC, in M. Gration, barrister,
- za B. N. Hansen, solicitor, H. Setright, QC, E. Devereaux in R. Genova Alquacil, odvetnika,
- za vlado Združenega kraljestva V. Kaye, agentka, in M. Gray, barrister,
- za nemško vlado T. Henze in J. Kemper, agenta,
- za špansko vlado J. García-Valdecasas Dorrego, agentka,

* Jezik postopka: angleščina.

— za Evropsko komisijo M. Wilderspin in A.-M. Rouchaud-Joët, agenta,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 8, 12 in 15 Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 243).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med E. (v nadaljevanju: oče) in B. (v nadaljevanju: mati) glede pristojnosti sodišč Združenega kraljestva za odločanje zlasti o določitvi kraja običajnega prebivališča njunega otroka S. (v nadaljevanju: S.) in pravici očeta do stikov z otrokom.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 V uvodni izjavi 12 Uredbe št. 2201/2003 je navedeno:

„Temelji pristojnosti v zadevah starševske odgovornosti, določeni v tej uredbi, so oblikovani tako, da kar najbolj upoštevajo interese otroka, zlasti kriterij povezanosti. To pomeni, da je v prvi vrsti pristojna država članica, v kateri ima otrok običajno prebivališče, z izjemo nekaterih primerov spremembe otrokovega prebivališča ali v skladu s sporazumom med nosilcema starševske odgovornosti.“
- 4 Člen 8 Uredbe št. 2201/2003, naslovljen „Splošna pristojnost“, ki spada v oddelek 2, naslovljen „Starševska odgovornost“, iz poglavja II te uredbe, ki je naslovljeno „Pristojnost“, določa:

„1. Sodišča države članice so pristojna v zadevah starševske odgovornosti v zvezi z otrokom, ki običajno prebiva v tisti državi članici v trenutku, ko je sodišče začelo postopek.

2. Odstavek 1 se uporablja ob upoštevanju členov 9, 10 in 12.“
- 5 Člen 9 Uredbe št. 2201/2003, naslovljen „Nadaljevanje pristojnosti po kraju otrokovega prejšnjega običajnega prebivališča“, določa:

„1. Kadar se otrok zakonito preseli iz ene države članice v drugo in tam pridobi novo običajno prebivališče, obdržijo z odstopanjem od člena 8 sodišča države članice prejšnjega otrokovega običajnega prebivališča pristojnost še tri mesece po preselitvi, da lahko spremenijo sodno odločbo o pravicah do stikov z otrokom, ki je bila izdana v navedeni državi članici preden se je otrok preselil, kadar ima nosilec pravic do stikov z otrokom na podlagi sodne odločbe o pravicah do stikov svoje običajno prebivališče v državi članici otrokovega prejšnjega običajnega prebivališča.

2. Odstavek 1 se ne uporablja, če nosilec pravic do stikov z otrokom iz odstavka 1 sprejme pristojnost sodišč države članice novega otrokovega običajnega prebivališča s tem, da se udeležuje postopkov pred temi sodišči, ne da bi izpodbijal njihovo pristojnost.“

6 Člen 12 Uredbe št. 2201/2003, naslovljen „Dogovor o pristojnosti“, v odstavku 3 določa:

„Sodišča držav članic so pristojna tudi v zvezi s starševsko odgovornostjo [...] kadar:

- (a) ima otrok bistveno povezavo s to državo članico, zlasti zaradi dejstva, da eden od nosilcev starševske odgovornosti običajno prebiva v navedeni državi članici ali je otrok državljan navedene države članice;

in

- (b) so vse stranke v postopku pristojnost sodišč sprejele izrecno ali na drugačen nedvoumen način v trenutku, ko se je pred sodiščem začel postopek, in je to v otrokovo korist.“

7 Člen 15 Uredbe št. 2201/2003, naslovljen „Prenos pristojnosti na sodišče, ki je bolj primerno za odločanje o zadevi“, določa:

„1. Izjemoma lahko sodišča države članice, ki so po vsebini pristojna za zadevo, če menijo, da bi bilo sodišče druge države članice, s katero je otrok posebej povezan, primernejše za obravnavo zadeve ali njenega dela in če je to v korist otroka:

- (a) prekinejo obravnavo zadeve ali njenega dela ter pozovejo stranke, naj začnejo postopek pri sodišču te druge države članice v skladu z odstavkom 4; ali
- (b) zaprosijo sodišče druge države članice, naj prevzame pristojnost v skladu z odstavkom 5.

2. Odstavek 1 se uporabi:

- (a) na pobudo stranke ali
- (b) po uradni dolžnosti ali
- (c) na podlagi zahteve sodišča druge države članice, s katero je otrok v skladu z odstavkom 3 posebej povezan.

S prenosom po uradni dolžnosti ali na podlagi zahteve sodišča druge države članice se mora strinjati vsaj ena od strank.

3. Za otroka se šteje, da je posebej povezan z državo članico v smislu odstavka 1, če je:

- (a) otrok v njej pridobil običajno prebivališče, po tem ko se je začel postopek pred sodiščem iz odstavka 1, ali
- (b) v njej prejšnje običajno prebivališče otroka ali
- (c) otrok njen državljan ali
- (d) v njej običajno prebivališče nosilca starševske odgovornosti ali
- (e) v njej otrokovo premoženje in se zadeva tiče ukrepov za zaščito otroka, ki se nanašajo na upravljanje, ohranjanje in razpolaganje s tem premoženjem.

4. Sodišče države članice, ki je po vsebini pristojno, določi rok, v katerem je treba pred sodišči druge države članice začeti postopek v skladu z odstavkom 1.

Če sodišča v tem roku ne začnejo postopka, nadaljuje z izvrševanjem pristojnosti v skladu s členom od 8 do 14 sodišče, ki je začelo postopek.

5. Sodišča te druge države članice lahko, kadar je to zaradi posebnih okoliščin v korist otroka, sprejmejo pristojnost v šestih tednih od začetka postopka pred njimi v skladu z odstavkom 1(a) ali 1(b). V tem primeru sodišče, pred katerim se je postopek najprej začel, odkloni pristojnost. V nasprotnem primeru sodišče, pred katerim se je postopek najprej začel, nadaljuje z izvrševanjem pristojnosti v skladu s členi od 8 do 14.

6. Sodišča za namene tega člena sodelujejo neposredno ali preko osrednjih organov, določenih v skladu s členom 53.“

- 8 Člen 16 Uredbe št. 2201/2003, ki je naslovljen „Začetek postopka“ in spada pod oddelek 3, naslovljen „Skupne določbe“, iz poglavja II te uredbe, naslovljenega „Pristojnost“, določa:

„1. Šteje se, da je sodišče začelo postopek:

- (a) v trenutku, ko je pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje vloženo na sodišču, pod pogojem, da vlagatelj kasneje ni opustil dejanj, ki bi jih moral opraviti v zvezi z vročitvijo pisanja nasprotni stranki;

ali

- (b) če je treba vročiti pisanje še pred vložitvijo na sodišče, v trenutku, ko ga prejme organ, ki je odgovoren za vročitev, pod pogojem da vlagatelj pozneje ni opustil dejanj, ki bi jih moral opraviti v zvezi z vložitvijo pisanja na sodišče.“

- 9 Člen 21(1) Uredbe št. 2201/2003, ki je naslovljen „Priznanje sodne odločbe“ in spada pod oddelek 1, naslovljen „Priznanje“, iz poglavja III te uredbe, naslovljenega „Priznavanje in izvršitev“, določa:

„Sodna odločba, izdana v državi članici, se v drugih državah članicah prizna, ne da bi bilo potrebno za priznanje začeti kakršenkoli poseben postopek.“

- 10 V tem oddelku 1 člen 26 navedene uredbe, naslovljen „Izključitev preverjanja vsebine sodne odločbe“, določa:

„Pod nobenimi pogoji tuje sodne odločbe ni dovoljeno preverjati glede vsebine.“

- 11 V oddelku 4 tega poglavja III, naslovljenem „Izvršljivost nekaterih sodnih odločb o pravici do stikov in nekaterih sodnih odločb o vrnitvi otroka“, člen 41(1) Uredbe št. 2201/2003 določa:

„Pravica do stikov z otrokom iz člena 40(1)(a), priznana v izvršljivi sodni odločbi izrečeni v državi članici, se prizna in je izvršljiva v drugi državi članici, ne da bi bila potrebna razglasitev izvršljivosti in brez možnosti nasprotovanja njenemu priznanju, če je bilo o sodni odločbi v državi članici izvora izdano potrdilo v skladu z odstavkom 2.

Celo kadar nacionalno pravo za odločbo o pravici do stikov ne predvideva izvršljivosti po samem zakonu, lahko sodišče izvora odloči, da je sodna odločba izvršljiva ne glede na možnost pravnega sredstva.“

- 12 V oddelku 6 navedenega poglavja III, naslovljenem „Druge določbe“, člen 47(2) Uredbe št. 2201/2003 glede „postopka izvršitve“ določa:

„Vsaka sodna odločba, ki jo izda sodišče druge države članice in ki je razglašena za izvršljivo v skladu z oddelkom 2 ali se o njej izda potrdilo v skladu s členom 41(1) ali členom 42(1), se izvrši v državi članici izvršitve pod enakimi pogoji, kot če bi bila izdana v tej državi članici.

Zlasti velja, da sodna odločba, o kateri je bilo izdano potrdilo v skladu s členom 41(1) ali členom 42(1), ne more biti izvršena, če je nezdružljiva s kasnejšo izvršljivo sodno odločbo.“

Pravo Združenega kraljestva

- 13 Po navedbah predložitvenega sodišča člen 8 zakona o varstvu otrok iz leta 1989 (Children Act 1989) sodiščem Anglije in Walesa omogoča, da sprejemajo odločbe glede prebivališča („residence order“), glede pravice do stikov z otrokom („contact order“), glede prepovedanih ravnanj („prohibited steps order“) in glede posebnih vprašanj („specific issue order“), pri čemer zadnjenavedene lahko vključujejo odločbe o vrnitvi otroka v okrožje, o kraju šolanja ali o vprašanju, ali mora prejeti neko zdravljenje.

- 14 Člen 2(1)(a) družinskega zakona iz leta 1986 (Family Law Act 1986) določa:

„Sodišče Anglije in Walesa ne izda odločbe na podlagi člena 1(1)(a) glede otroka, razen če:

(a) je pristojno na podlagi [Uredbe št. 2201/2003] [...]“.

- 15 Po navedbah predložitvenega sodišča odločba, izdana na podlagi člena 1(1)(a), v smislu te določbe pomeni odločbo, ki jo je sprejelo sodišče Anglije in Walesa na podlagi člena 8 zakona o varstvu otrok iz leta 1989.

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 16 Iz predložitvene odločbe je razvidno, da sta oče, ki je španski državljan, in mati, ki je državljanka Združenega kraljestva (v nadaljevanju: skupaj: starši), ob rojstvu S. 27. maja 2005 že več let prebivala v Španiji in da je otrok tam odraščal do 6. februarja 2010.
- 17 Na ta datum se je mati s S. preselila v Združeno kraljestvo, saj so starši novembra 2009 začeli živeti ločeno. Po tej selitvi so se starši zamen skušali sporazumeti glede delitve svojih pravic v zvezi s S., kar je bilo podlaga za več sodnih postopkov v Španiji in Združenem kraljestvu.
- 18 Starši so 21. julija 2010 sklenili sporazum (v nadaljevanju: sporazum z dne 21. julija 2010) glede pravice do vzgoje in varstva otroka, ki je bila dodeljena materi, in pravice do stikov z otrokom, priznane očetu. Ta sporazum so starši podpisali v prisotnosti sodnega tajnika Juzgado de Primera Instancia de Torrox (prvostopenjsko sodišče v Torroxu, Španija). Sporazum z dne 21. julija 2010 je bil predložen v odobritev temu sodišču, ki je 20. oktobra 2010 izdalo odločbo, s katero je potrdilo njegove določbe (v nadaljevanju: odločba z dne 20. oktobra 2010).
- 19 Mati je 17. decembra 2010 pri Principal Registry of the High Court of Justice (England and Wales), Family Division (Združeno kraljestvo), vložila tožbo na podlagi člena 8 Children Act 1989. Predlagala je sprejetje odločbe o prebivališču („residence order“), spremembo določil glede pravice do stikov z otrokom, ki izhajajo iz sporazuma z dne 21. julija 2010 in odločbe z dne 20. oktobra 2010 („contact order“), in sprejetje odločbe o posebnem vprašanju („specific issue order“). Natančneje, mati je predlagala zmanjšanje pravice do stikov z otrokom, ki je bila očetu podeljena s tem sporazumom.

- 20 Oče je 31. januarja 2011 pri tem sodišču vložil zahtevo za izvršitev odločbe z dne 20. oktobra 2010 na podlagi členov 41 in 47 Uredbe št. 2201/2003.
- 21 Mati se je na obravnavi 16. decembra 2011 pred High Court strinjala, da je glede na sporazum z dne 21. julija 2010 in odločbo z dne 20. oktobra 2010 sklenila dogovor o pristojnosti Juzgado de Primera Instancia de Torrox, in sicer na podlagi člena 12(3) te uredbe. Izjavila je torej, da ne nasprotuje izvršitvi odločbe z dne 20. oktobra 2010, ki je bila ustrezno izvršena v skladu z določili sporazuma z dne 21. julija 2010. Zlasti je bila podrobno določena pravica očeta do stikov z otrokom do 6. januarja 2013.
- 22 Mati je 20. decembra 2011 pri Juzgado de Primera Instancia de Torrox na podlagi člena 15 Uredbe št. 2201/2003 začela postopek za prenos dogovorjene pristojnosti na sodišča Anglije in Walesa. Juzgado de Primera Instancia de Torrox je 29. februarja 2012 v zvezi z materinim predlogom izdalo sklep (v nadaljevanju: sklep z dne 29. februarja 2012), ki je določal, da „[k]er je [odločba z dne 20. oktobra 2010], ki je bila izdana v tej zadevi, postala pravnomočna, ker je zadeva končana in ker pred sodiščem ne poteka noben drug družinski spor med strankama, ni podan noben razlog za sprejetje predlagane ugotovitve, da sodišče ni pristojno“.
- 23 Mati je 30. junija 2012 zadevo ponovno predložila High Court in predlagala, naj to sodišče v smislu člena 8 Uredbe št. 2201/2003 odloči, da so sodišča Anglije in Walesa odslej pristojna za obravnavanje zadev v zvezi s starševsko odgovornostjo glede S., ker ima ta običajno prebivališče v Združenem kraljestvu. High Court se je z odločbo z dne 25. marca 2013 razglasilo za pristojno.
- 24 Predložitveno sodišče je 21. maja 2013 očetu dovolilo, da zoper to odločbo High Court z dne 25. marca 2013 vloži pritožbo.
- 25 High Court pred sprejetjem odločitve o vloženi pritožbi meni, da ne more odrediti nove podrobnejše ureditve pravice do stikov z otrokom, ki je med starši sporna. Ker je High Court v zvezi z vprašanjem, ali je pristojno za meritorno odločanje ali zgolj za izvršitev sporazuma z dne 21. julija 2010 in odločbe z dne 20. oktobra 2010, v dvomih, ni sprejelo nobene odločbe glede obdobja po 6. januarju 2013.
- 26 Oče v okviru te pritožbe v bistvu trdi, da je High Court z odločbo z dne 25. marca 2013 napačno uporabilo pravo, ker je sodišča Anglije in Walesa razglasilo za pristojna za meritorno odločanje. Po njegovem mnenju dogovor o pristojnosti na podlagi člena 12(3) Uredbe št. 2201/2003 učinkuje še po koncu zadevnega postopka in daje tako podlago za pristojnost za poznejšo uvedbo kakršnega koli postopka, ki bi se lahko izkazal kot potreben za rešitev vprašanj starševske odgovornosti glede S. Oče tudi navaja, da je mogoče tako pristojnost, ki jo neko sodišče še naprej ima, na podlagi člena 15 Uredbe št. 2201/2003 prenesti zunaj postopka, ki poteka.
- 27 Mati trdi, da dogovor o pristojnosti sodišč ene države članice na podlagi člena 12(3) Uredbe št. 2201/2003 učinkuje do izreka odločbe, ki je postala pravnomočna v tem postopku, po tem pa preneha učinkovati. Poleg tega meni, da se člen 15 Uredbe št. 2201/2003 uporablja le za posebne postopke, ki potekajo pred sodiščem države članice, ne pa za pristojnost tega sodišča na splošno, tako da prenosa na podlagi te določbe ni mogoče izvesti, če ni postopka, ki bi potekal.
- 28 Predložitveno sodišče navaja, da je Juzgado de Primera Instancia de Torrox s sklepom z dne 4. julija 2013 materi za nespoštovanje sporazuma z dne 21. julija 2010 naložilo kazen v višini 16.000 EUR in omenilo možnost, da se S. dodeli v varstvo in vzgojo očetu.

29 V teh okoliščinah je Court of Appeal (England and Wales) (Civil Division) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

- „1. Če je bil na podlagi člena 12(3) [Uredbe št. 2201/2003] sklenjen dogovor o pristojnosti sodišča države članice glede starševske odgovornosti, ali ta dogovor učinkuje le do izreka odločbe v zadevnem postopku, ki je postala pravnomočna, ali pa učinkuje tudi po tem?
2. Ali člen 15 [Uredbe št. 2201/2003] sodišču države članice omogoča, da prenese pristojnost, čeprav ne poteka noben postopek glede otroka?“

Vprašanji za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

30 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali pristojnost v zadevah starševske odgovornosti, ki je bila na podlagi člena 12(3) Uredbe št. 2201/2003 dogovorjena v korist sodišča države članice, pri katerem sta nosilca starševske odgovornosti začela postopek na podlagi sporazuma, preneha ob izreku odločbe v zadevnem postopku, ki je postala pravnomočna, ali pa se ta pristojnost ohrani tudi po izreku take odločbe.

Upoštevnost in dopustnost prvega vprašanja

- 31 Na začetku je treba zavrniti argumente, ki sta jih navedli Evropska komisija in španska vlada in s katerimi se oporeka upoštevnosti in dopustnosti prvega vprašanja. Komisija v svojih pisnih stališčih navaja, da iz sklepa z dne 29. februarja 2012 izhaja, da se je Juzgado de Primera Instancia de Torrox razglasilo za nepristojno na podlagi člena 12(3) Uredbe št. 2201/2003, to odločbo pa mora predložitveno sodišče na podlagi člena 21 te uredbe priznati.
- 32 Španska vlada meni, da se zadeva iz postopka v glavni stvari nanaša na vprašanje glede priznanja in izvršitve odločbe z dne 20. oktobra 2010 ter na prepoved vsebinskega preverjanja te odločbe v smislu členov 21, 26, 41 in 47 Uredbe št. 2201/2003, saj je bil predlog matere za spremembo sporazuma z dne 21. julija 2010 in navedene odločbe vložen manj kot dva meseca po sprejetju te odločbe.
- 33 Vendar na eni strani, kot so na obravnavi navedli španska vlada in starši ter kot je v bistvu priznala Komisija, na podlagi ničesar ni mogoče šteti, da sklep z dne 29. februarja 2012 vsebuje kakršno koli odločitev o pristojnosti španskega sodišča glede vsebine, ki bi jo moralo predložitveno sodišče priznati na podlagi člena 21 Uredbe št. 2201/2003.
- 34 Na drugi strani je treba – kot sta na obravnavi trdili mati in Komisija – šteti, da se zadeva iz postopka v glavni stvari in prvo vprašanje v nasprotju s tem, kar trdi španska vlada, ne nanašata na vprašanje glede priznanja in izvršitve odločbe z dne 20. oktobra 2010 ali glede prepovedi vsebinskega preverjanja te odločbe v smislu členov 21, 26, 41 in 47 Uredbe št. 2201/2003, temveč na vprašanje, ali ima predložitveno sodišče pristojnost v zadevah starševske odgovornosti, ki izhaja iz člena 8(1) te uredbe.
- 35 Zlasti je treba poudariti, da mora vsakršno vprašanje v zvezi z utemeljenostjo predloga matere ali tega, ali gre pri tem predlogu za zlorabo, ki se je pri sodiščih Anglije in Walesa zastavilo manj kot dva meseca po sprejetju odločbe z dne 20. oktobra 2010 ter s katerim se želi doseči sprememba določil sporazuma z dne 21. julija 2010 in s tem sprememba navedene odločbe, v skladu s členi od 8 do 15 Uredbe št. 2201/2003 presojati sodišče, pristojno v zadevah starševske odgovornosti.

- 36 Poleg tega je treba glede na to, da v obravnavanem primeru ni sporno, da na dan izreka te sodbe nobeno sodišče ni sprejelo nobene poznejše odločbe v zvezi s starševsko odgovornostjo glede S., in da torej odločba z dne 20. oktobra 2010 ni bila ne spremenjena ne nadomeščena, ugotoviti, da ta odločba na ta dan ostaja v celoti izvršljiva.

Utemeljenost

- 37 V zvezi z razlago člena 12(3) Uredbe št. 2201/2003 je treba opozoriti, da je treba pri razlagi določbe prava Unije upoštevati tako njeno besedilo in cilj kot tudi sobesedilo te določbe in cilje, ki jim sledi ureditev, katere del je (sodba Van Buggenhout in Van de Mierop, C-251/12, EU:C:2013:566, točka 26 in navedena sodna praksa).
- 38 V zvezi s tem je treba poudariti, da je treba v skladu s členom 8(1) Uredbe št. 2201/2003 pristojnost sodišča določiti „v trenutku, ko je sodišče začelo postopek“, v skladu s členom 12(3) te uredbe pa „v trenutku, ko se je pred sodiščem začel postopek“. V zvezi s tem člen 16 navedene uredbe podrobneje določa, da se šteje, da je sodišče začelo postopek „v trenutku, ko je pisanje o začetku postopka [...] vloženo na sodišču“.
- 39 Poleg tega člen 12(3)(b) Uredbe št. 2201/2003 za dogovor o pristojnosti med drugim zahteva tudi, da so v trenutku, ko se je pred sodiščem začel postopek, vse stranke v postopku pristojnost sodišč države članice sprejele izrecno ali na drugačen nedvoumen način.
- 40 Iz besedila členov 8(1) in 12(3) te uredbe torej izhaja, da je treba pristojnost sodišča v zadevah starševske odgovornosti preveriti in določiti v vsakem posameznem primeru, ko se pred sodiščem začne postopek, kar pomeni, da se ta ne ohrani po koncu postopka, ki poteka.
- 41 Kar zadeva okvir, v katerega se umeščata člena 8(1) in 12(3) Uredbe št. 2201/2003, je v uvodni izjavi 12 te uredbe navedeno, da je v prvi vrsti pristojna država članica, v kateri ima otrok običajno prebivališče. Člen 8(1) te uredbe v skladu s to uvodno izjavo določa, da se splošna pristojnost v zadevah starševske odgovornosti določi glede na to prebivališče.
- 42 V skladu s to uvodno izjavo 12 in členom 8(2) Uredbe št. 2201/2003 je druga pristojnost kot ta splošna pristojnost dopustna le v nekaterih primerih spremembe prebivališča otroka, določenih med drugim v členu 9 te uredbe, ali na podlagi sporazuma med nosilcema starševske odgovornosti iz člena 12(3) navedene uredbe.
- 43 Poleg tega je iz člena 9(1) Uredbe št. 2201/2003 razvidno, da v primeru spremembe običajnega prebivališča otroka obdržijo sodišča države članice prejšnjega otrokovega običajnega prebivališča pristojnost le, da lahko spremenijo odločbo, ki so jo ta sodišča izdala pred selitvijo, vsekakor pa jo ohranijo še največ tri mesece.
- 44 V zvezi s cilji, ki jim sledi Uredba št. 2201/2003, je treba poudariti, da je v uvodni izjavi 12 te uredbe navedeno, da so temelji pristojnosti v zadevah starševske odgovornosti, določeni v tej uredbi, oblikovani tako, da kar najbolj upoštevajo korist otroka, zlasti merilo povezanosti, in da eden od pogojev, določenih v členu 12(3)(b) navedene uredbe, nalaga, da je vsak dogovor o pristojnosti v otrokovo korist.
- 45 Iz tega sledi, da je treba pristojnost v zadevah starševske odgovornosti določiti predvsem ob upoštevanju koristi otroka.

- 46 Vendar kot so pravilno poudarile mati, vlada Združenega kraljestva in Komisija, čeprav je mogoče za dogovor o pristojnosti, ki ga za posebni postopek sprejmeta nosilca starševske odgovornosti otroka, šteti, da je v korist tega otroka, ni mogoče sprejeti, da se taka dogovorjena pristojnost v vseh primerih v otrokovo korist ohrani po koncu postopka, za katerega je bila dogovorjena, in v celotnem otroštvu zadevne osebe.
- 47 Zato je treba šteti, da je, kadar se pred sodiščem začne postopek v skladu s členom 12(3) Uredbe št. 2201/2003, korist otroka mogoče ohraniti le s preučitvijo – v vsakem posameznem primeru – vprašanja, ali je iskani dogovor o pristojnosti v skladu s to koristjo.
- 48 Poleg tega glede na to, da navedeni člen 12(3) nosilcema starševske odgovornosti omogoča, da na podlagi sporazuma in pod nekaterimi drugimi pogoji začneta postopek pred sodiščem glede vprašanj v zvezi s starševsko odgovornostjo, za presojo katerih to sodišče načeloma ni pristojno, ni mogoče domnevati, da tak sporazum ostaja v veljavi po koncu začetega postopka in glede ostalih vprašanj, ki se lahko pojavijo naknadno.
- 49 Zato je treba šteti, da dogovor o pristojnosti na podlagi člena 12(3) Uredbe št. 2201/2003 velja le za posebni postopek, ki se je začel pri sodišču, katerega pristojnost je dogovorjena, in da ta pristojnost z dokončnim zaključkom postopka, za katerega je bil sklenjen dogovor o pristojnosti, preneha v korist sodišča, ki ima na podlagi člena 8(1) te uredbe splošno pristojnost.
- 50 Glede na vse zgoraj navedene preudarke je treba na prvo vprašanje za predhodno odločanje odgovoriti, da pristojnost v zadevah starševske odgovornosti, ki je bila na podlagi člena 12(3) Uredbe št. 2201/2003 dogovorjena v korist sodišča države članice, pred katerim sta nosilca starševske odgovornosti začela postopek na podlagi sporazuma, preneha ob izreku odločbe v okviru tega postopka, ki je postala pravnomočna.

Drugo vprašanje

- 51 Glede na odgovor, ki ga je Sodišče podalo na prvo vprašanje, ni potrebno odgovoriti na drugo vprašanje, ki je bilo postavljeno za primer, da se pristojnost v zadevah starševske odgovornosti, dogovorjena na podlagi člena 12(3) Uredbe št. 2201/2003, ohrani po dokončnem zaključku postopka, za katerega je bil sklenjen dogovor o pristojnosti.

Stroški

- 52 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopkih pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

Pristojnost v zadevah starševske odgovornosti, ki je bila na podlagi člena 12(3) Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000 dogovorjena v korist sodišča države članice, pred katerim sta nosilca starševske odgovornosti začela postopek na podlagi sporazuma, preneha ob izreku odločbe v okviru tega postopka, ki je postala pravnomočna.

Podpisi